

Piwonie

Każdego roku w czerwcu nawet w najmniejszych miejscowościach na ulicach pojawiają się płatki kwiatów sypane podczas procesji. Przeważają wśród nich łatwe do pozyskania duże płatki piwonii: białe, różowe, czerwone i często pachnące. W sztuce chrześcijańskiej kwiaty piwonii symbolizują bogactwo, zdrowie i kobiece piękno. W średniowieczu w klasztornych ogrodach różne gatunki piwonii uprawiano w celach leczniczych. Wykorzystywano korzenie, nasiona i kwiaty. Wcześniej zbierano piwonie ze stanowisk naturalnych w lasach, zaroślach, na zboczach gór, a nawet na stepach. Współczesne badania potwierdzają skuteczność substancji czynnych piwonii m.in. w leczeniu cukrzycy, marskości wątroby, padaczki, nadciśnienia, nerwicy i reumatyzmu.

Nie przypadkowo zatem w 1753 roku Linneusz nazwał ten rodzaj *Paeonia* od słowa *paean* oznaczającego leczenie, uzdrawianie.

Piwonie zielne różnych gatunków występują w rejonie Morza Śródziemnego i Morza Czarnego sięgając aż po Zakaukazie. Najbardziej doceniano wśród nich piwonie lekarską (*Paeonia officinalis*) i koralową (*P. mascula*). Lekarską nazywano też piwonie żeńską, a koralową – męską.

W Chinach oprócz piwonii zielnych występują krzewiaste. Ich lecznicze walory opisywano już ok. 1000 roku p. n. e. Ten narodowy kwiat Chin symbolizuje tam kobiece piękno, miłość, bogactwo i honor. Do końca XVII w. liczba odmian wyhodowanych w Chinach przekroczyła 260. Już w XVIII w. piwonie chińskie – odmiany *P. lactiflora* – zaczęto sprowadzać do Europy. Od razu też podejmowano próby ich krzyżowania. Piwonie krzewiaste trafiły do Europy dopiero w XIX w., choć pierwszy egzemplarz w ogrodach w Kew posadzono już w 1787 roku.

Gatunki piwonii dość łatwo krzyżują się ze sobą, stąd większość piwonii ogrodowych to mieszańce – głównie piwonii lekarskiej i chińskiej. Podaje się obecnie, że na świecie jest nie więcej niż 40 gatunków piwonii i około 10 000 odmian.

Piwonie najlepiej kwitną w miejscach słonecznych, ale dają sobie radę również w zacienionych parkach, choć dużo słabiej wtedy kwitną. Nie lubią być przesadzane, ale nie mają dużych wymagań. Znoszą letnią suszę, rzadko chorują i jeszcze rzadziej są atakowane przez szkodniki. Wystarcza im zwykła ziemia ogrodowa. Nie lubią miejsc ze stagnującą wodą. Przepuszczalne podłoże trzeba zapewnić szczególnie gatunkom pochodzącym z gór. Pielęgnacja piwonii sprowadza się do usuwania po zakończeniu wegetacji suchych pędów i liści, które dobrze jest spalić, jeśli wystąpiły jakiegokolwiek objawy chorób. W przypadku odmian o dużych pełnych kwiatach trzeba zapewnić podpory, w przeciwnym razie po deszczu ciężar mokrych kwiatów przygnie pędy do ziemi. Ten sam efekt może też spowodować silny wiatr. W przypadku piwonii krzewiastych zaschnięte części pędów usuwa się na początku sezonu wegetacyjnego. Podpory też są korzystne, bo podobnie jak u piwonii bylinowych mokre kwiaty są ciężkie i może dojść do wyłamania pędów. Wygodnym rozwiązaniem są metalowe obręcze połączone poprzeczkami w kształt kosza. Są stabilne i nie wymagają wbijania w ziemię, dzięki czemu nie uszkadza się karpie korzeniowej.

Na Dalekim Wschodzie, szczególnie w górskich regionach, w okresie kwitnienia piwonii zdarzają się opady śniegu. W tamtejszych ogrodach można więc spotkać dekoracyjne daszki montowane nad piwoniami krzewiastymi w celu ochrony ich przed śniegiem.

Bylinowe piwonie, szczególnie starszych odmian, są bardzo żywotne i potrafią przetrwać nawet kilkanaście lat bez pielęgnacji w opuszczonych ogrodach. Odchwaszczanie w ich przypadku to raczej kwestia wyglądu a nie przeżycia. Przy odnawianiu takiego zaniedbanego ogrodu piwonie należy wykopać na przełomie sierpnia i września. Karpie po dokładnym oczyszczeniu z korzeni i kłączy wieloletnich chwastów i ewentualnym podzieleniu, sadi się w dobrze odchwaszczone spulchnione podłoże tak, by pąki w górnej części karpie były ledwie przykryte ziemią. Zbyt głębokie sadzenie osłabia kwitnienie.